

Rövarna i Rövarekulan. (*Gudmuntorps 1:n*)

Di föreställde rövarna hade sitt bo inge i en kulle. Å Sägen om
rövare
där skolle vara en jarndör. Jo de jick så te, så skolle di i Rövarekulan.
jo röva å plyndra där po Mariannelönn. Där va väll hårt be-
fästad, menn i en rännesten där rev di hål. Menn där va en
pia såmm to imod dåmm. Menn når di komm ing, så skar honn hal-
sen au dåmm; di va sju. De ble så, att där blé en au dåmm. Så
själva gomman, såmm va mor te rövarna, å honn fick tankor po den
där pian å ville laga, så hann fick hinne te fästemö. Så sa
hann te moren, när hann hade faud pian mä i Rövarekulan: här e
denn, såmm har mördad alla hans bröra.

Honn hörde va dödsstraff di ville ålägga na. Di skolle ta
en tarm ud å spiga na ve itt trä å la na springa ront. Så komm
di te å seda, å honn läddes honn skolle löska -en. Så sad honn
å pläckta å donas mä -en. Så begajna honn samma medel såmm ve
di andre å skar halsen au -en. Så va de slut me rövarna. Menn
vatt där ble au tjäringen, de hörde ja allri. - Denn kullen
liggor sydost ifrån dansebanan, en femti famna ifrån.
stena omkring. *bahigt en annan variant var det en riga i Löbrot,*
vars, som tillhörligjort rövarna. Kom. av upptecknaren.

2268 L.

LUNDSS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Om Pinedalen i Gudmunstorps m.m.

Denn väjen har man passerad många gångar. Då jick väjen Pinedalen.
nöre i Pinedalen. Di backana va stygga å branta, å isgádan ble
ligganes länge. Där va himst å komma när där va märrt. Di
ville ingbilla pauga, ad där va rövare. - Iannsväjen e rättad
i min tid. Denn e åsse rättad här i byen. Där va tvau kröga
där komm bårt. Ja va en åtta, nie aur, när denn rättningen ble
ve Orop. De ble väl samtidit såmm här.

I Pinedalen där e Kångs tjilla. Där e såmm har åffrad i
Kångs tjilla i Pinedalen. Så rände där pauga när de va klart
å fiska åpp pångana. Menn de va får längor tidor sin. Ja har
ente hört nåd åffrane nu po di senaste femti auren.

Offerkälla
i Pinedalen.

2268

LUNDSS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

"Dansk tjilla" i Hurva.

Här e en tjilla, såmm di kallar "Dansk tjilla." Denn liggor "Dansk tjilla
itt sticke västor ud, imenn Honnsänga-väjen, ve en väj, såmm gaur
nör te nommor sextan.

Där e en dansk kåning harstypad i fälted, fondera di po. Där
va itt lägor.

"Dansk tjilla" är möjligent identisk med den i en beskrivning
över Frosta härad från 1747 omtalade "Dans kiälla."

Skrie
Frata
Håva

2268

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

4. M. T. J. Andersson
Ses. Mts Svensson
Håva M. 3.

Drängars avlöning. (omkring 1860).

En ordentli dräng skolle ha stövla å en kostym å åttitre
kronor - de e femm hondra dalor - å två skäppor pantafflor
satt å två skjortor, å itt ella två par häsor. Så va här häsegom-
morm te å fårfóda.

Drängars
avlöning.

Di fick bränna vatt di ville, ella sålde di. Menn här va
bränneri i varenda gaur.

Häsegomma eller häsekvinga: gumma som gick omkring i
gårdarna och förfotade strumpor.

K

2268

5.

LUND S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Landsvägstrafiken i forna tider.

Här te Hårva di kallar "vångana" där va grindor, en här Grindpengar.
i Hårva å en ve Trölstårpa-väjen. Å alla väjfärane skolle
stänga grindorna. Där har ja vad mä å faud många pänga. Där
va en kångeli kurir, samm kom - de va ingan Malmebanan va
kommen te Long; de va femtisex, så e ja född fartisju; så när
en va en femm, sex aur, så sprant ja där ve grinden. Så byttes
där skjuss; där jick årdor så där byttes hästa.

Så skolle här transpeteras krud astá. Då skolle där byttas Krut-
hästa. Nån gång tjördes de ner te Lilla-Harje tjärka; där
satte de ing i tjärkan. Di fick ente gau me träskona ing i
tjärkan, di skolle gau po säck ing i tjärkan. Di hade-d i fjä-
ringa. Så jick de väl te Lannskróna. Ja tyckes de komm ifrau
Tärsebró. Där va många skjussa, så där va stora transpårtor
komm. De va möed strängt, å där skolle va länsman mä ve häst-
ombyten.

Landsvägstrafiken (forts.).

Jässjivaregauren har ligged östor åmm den nya skolan. Härva
gästgivaregård.

Så brände den ner, så ble den flyttad här åpp po Granes ägor.

Där lau en stor länga å en håll-stall. Sin så när banan
byggdes (1866), så ble den byggd där den nu liggör. Då hade
di skuss-ombytte po jässjivaregauren. När di tjörde i södor, Gästgivare-
skjutsar.

så va nästa ombýtte i Long eller Dalby eller Tjävlinge. Å
i närr där va ombýtte i Hör å Hörby. När ja tjörde skjuss te
Hörby, så di meste boningsplassorna (näml. i Hörby), så va de Hörby
forna
halmtág å gammelt, utan tinghúsed (menn där bor en hanlare nu). utseende.

Å där va abetek, där lau en kringbyggd gaur me halmtág, skrytted
å illa byggd. - Di betalte tvau å femti ifrau Härva å te Hörby
får tvau hästa. Här skolle vi tjöra, de vill si, ad de va håll- Håll-
skjutsar.
skjuss di skolle hålla. Där ifrau Halöse å Honnebarja, denn
gången di betalte skatten, så skolle di hid å betala hållskjuss-
pänga. Min far hade hondrafemti kronor åmm aured. Far hann hade
nommor tre. De va hela Härva såmm hade hållskjuss.

Landsvägstrafiken.(forts.)

Nommor itt å nommor sju å nommor adortan di hade påst-skjuss. Denn komm tvau gånga i vickan. Frå Jedinge, di komm me påsten hid, så härifrau skolle di te Hörby me påsten, å påstiljonen skolle gau te Hörby. En faseli stor väska. I Hörby där va påstkontor. Så skolle denn gau te Krischánsta. Når di vre au väjen, så blauste hann i horned, så di skolle va färia. De va en yppen vangn, å där va ente fjära i. Påsten lau i en stor honda väska. En farli gråv hängelaus. Så jick där spole övor.

Po senare tid så jick här gångbrevbärare. Så skolle vi gau te Espinge å Böstabta å Strö.

Så iblann så lässa di, di hade lackad, å där va en fjär i. De betydde de hasta, så skolle de asta i rapped.

Många gånga har ja kommed där fårbi ve Tappavitt. Där va brännevinsudskänkning. De äpphörde när ja va en femtan, sextan aur. Så va där itt i Fodarp, Pålmans kalla di ed.

Landsvägs-krogar.

LUNDs UNIVERSITETS
FOLKBRANNESARKIV

Landsvägstrafiken (forts.)

Så va där två i Jedinge. Där va Florins i Jedinge, de lau Landsvägs-
te vänstor, när en tjör imod Long. Så näre i dalen där va Maja,
å di va samm hong å katt. Menn sin så ble där sämja; en sän
po de ena ställed å en dättor po de andra di ble övorens. Så
ble där par au dämm åsse.

Har hann passérad Skinkeli ve Gommentärp? Där va en li; Landsvägs-
denn synes jo rätt svaur. Menn denn lien i Jedinge, denn va
möed, möed varre än samm Skinkeli. Nu e denn udgravad. Denn jick
nordväst åmm den häre linjen. Där va farli å komma åpp, när där
va glatt. Där va en samm hidde Parpärsen i Hårva; hann trädde
vantana po benen po ögen. Måtro di konne ente ha stora lass i-
hellor. Hovslageried va sämre åsse. Här komm jynga-smeor, di ha-
de hässko; så va här en del samm smidde säl. Di satte brödda po
hästana. Där va jo sme vanlitvis i vart bysamhälle.

Hästskor.

Di hade möed asane po väjana, får allting skolle sköttas me
hästa.

Släktens sista uppt. J. Ingelius
Frönta hägn i Res. av. Vilts Skärvor
Fläckor etc i Kvarn nr 3
(Se sid 30.)

Marknader.

Ack ja, te Hörby, menn där va bara tvau marknador åmm aured. Hörby
marknad.

Tjuge tusen männischor de va ente ovänlit i denn tiden. Färsta
torstan i juli de va såmmar-markad, å färsta torstan i oktobor
de va itt anned.

Åmm såmmaren då skolle alla lantmänn did å tjöba lia å basta-
reb å slibestena å va-stena. Å di såmm hade vävnador å så, så tä
di de did å sålde; såmma skolle sälja å andra skolle tjöba. Å
ull hade mor, så honn tä did å sålde. Vi hade rätt många faur.

De vara i tre da. Å dan före så komm där karesell-gångor å
slibestena å kardemagare. Kardemagare Kalbarj ifrau Long hann
skolle alltid ha loschi te vaurt (näml. på resan till Hörby). Å
åmm kvällana när hann kom, så skolle hann ha fillebónk. Så
skolle hann ha nykogta pantäfflor, så skolle drängen stau bag åmm
å skala pantäfflor. "Du tar väl bara sprocken potatis" sa hann.
Så kramma drängen dämm, så di ble sprockna.

Va-sten, brynstens.

Skrive
Frosta
Horva

2268.

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV
10. *Lynd G. Ingem
Bör. Jöns Grönsson
Horva M. 3*

Marknader. (forts.)

Hörby
marknad.

Nu den förste dan när di komme sitt å ställde upp, då skolle vi ta himm-ifrå så ente reben va udsällda. Så kläckan fira så va där faseli affär me reben. Di skolle vi ha å-tjyra mä. Di komme ifrå Linderöd. A ja, där va jo mer än där i Linderöd. Reben di säljes i snes. Ja kommor ente ihåg va di kåsta får snesen. Så va där litta finare, di skolle va te hö-väla. En hö-väle va ador-tan fajna lång.

Så dan ette va där hästakrämmare å tättra.

Då kalla's fjäringsmännen änna ifrå Horva å te Hörby; där skolle di tjenstjöra. Di stal doktit, där va jo många tättra. Di va precis liasåmm kardemagaren, di va stamm-kondor. Di visste sina plassor å övernatta i bonaställen.

Vi va där allri mer än densåmme dan, vi få himm tidit. Så många såmm konne, så skolle di te de dära marknaden. De va de stårsta marknaden här va i Frosta härad. - Sin ble där Äsle markad, menn de va ente nåd vidare.

Fr.
Järnbo
Läppad den 1929.

Läppd. av J. Ingvar
2268

//,

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Marknader. (forts.)

Där va sju fastemarkador i fastan i Long. Påskamarkaded
de va de sista. Menn de bästa va i mid-fastan. Där va hästa
i tusental. Po hela Stortårjed där va hästa å änna ner te
Bårjens. Där va nätt å jämt passásche te å tjöra. Så va där
en stor pomp - ja tror där va kanske tvau - mitt po tårjed.

Lunda
marknad.

Där hade alla tattrana sin plass där. Di krämma å levde å
svor. Sin komm di hid te Horva. De va farlit å ta imod de
rära packed. Di komm tie lass. Så ble di ovänner ingbýres.
Di skars å donas. - Va där ente manlia (näml. på gårdarna de
besökte), så tvinga di se te vatt di ville, för å mad. De va
bäst te å lausa portana. Så bärja di: "Va e de får en där bor
inge? De va en faseli snäll beskédeli kvinga. Honn ga me dé
å dé. - Ah, ji me itt ben å lägga i grydan. Menn ajta se, så
mor ente skär se." - Menn rent ovánlit va de ente, ad tjäring-
orna di va varre drockna än männen. Di talte åmm di bodde i
Skättiljonga; å här va Bläntarp å Karaby. Här hade di

Tattare.

Fr. ^{Uppf. av}
Flurva ^{T. Ingars} 2268

12.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Marknader m.m. (forts.)

benämningen "Skätiljonga tattr." Där va nerad ifrå
Simrishámnn åsse. Där va nán där nere ifrå sámm hidde
Brolins.

Marknader.
Tattare.

Ja har vad en gång ve Tjiviks marknad. Där sau ja
tattr. De e väl sexti aur sin, eller sextifem. Sånn
färvänne där va me såddent svart, rälit fålk. I stärna
där jick de sämre får tattrana, får där va mer polisbe-
vagning. Menn po lannbo-marknadorna där va de farlit me
sanna.

Brolin: en tattaresläkt från Abekås fiskeläge i
Vemmenhögs härad.

K

13.

2268

LUNDAS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Kortspel.

Ja va mä samm paug å "sala hypen". De spela di, när di byggde Kort-spel.
banan. Då spela ja me arbétarna.

Ella spela di nåd spel di kalla får "dobb".

"Kasin" de spelas möed. (2 eller 4, högst 6 spelare).

"Tålva" denn kann spelas po flere vis.

Här va itt samm hidde "Knack-spel"; de har ja vad mä.

"Akschon" å "Jorden ront" di har kommed te po di senaste tjuge
auren; menn di e di styggaste spelens här fings.

"Kille" de e rätt gammelt.

"Priffe" de tytte ja va trevlit å lära.

Kane
Frösta
Härva 1778 1829

2268 14.

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Jysk S. Dags
bör av Mikaelsson

Gen 1847 Härva nr 3

Bakning till julen m.m.

Di hade alltid te julana - di skolle baga så färfärlit
då - där skolle va sursött brö å vanlit grävbrö å kavringa.

Di hade klenor te själva högtiden, menn di hade ente så
många sårtors kagor såmm nu.

Säcknens di fattie di komm ikring å skolle ha brö. Di
fick tjytt å en fin kaga brö å itt par kavringa.

Ystad
1848

15.

2268

Fr. av M. Wessman Härads m.

1847.

Skane
Fresta
Härva

LUND UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Staffansridning.

Ja hörde mina fårällra di talte åmm ed. Där va kara,å där
va flickor,såmm va klädda te manlia. Di hörde övor hela byen.

Staffans-
ridning.

Då lå jo byen i en klönga. Så sjång di; där va en sång,såmm me-
fyllde. De e ejentelien bara såmm fårfädren talte åmm. - Di
fick hästana po plassorna där di va. Så re di ing po gaurana.

Uppslag
i
Lund
Folkm

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

16.

2268

Uppslag i
Bor ut
Härva no 3

Juldanser, frimåndag m.m.

Menn därras jul-dansor har ja fullkomlit minne på. Di Juldanser.
frimåndag m.m.
dansa ente då såmm nu. Då hade di frimånda dan ette. Nu
hade di an-da jul å nyårsdå å trettedan; å så hade di fri-
månda dan därpå. Å di hade i första tidorna - så brände di
i vartenda ställe - så hade drängen två skäppor satta. Så
brände di, så hade di brännevin där. Så när di hade frimånda,
så sad di å spela kårt. Sin när kläckan ble fira, så tå di
fruentömmorna mä se. Så dansa di denn kvällen åsse. Di jick
ifrau én gaur å te en án gaur. Så skolle di te itt anned
ställe å hålla frimånda.

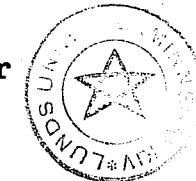
Å Marie tjärkegång hade di dans åsse. Menn onnor fastan
då fick ente såddent existera. Så jick de te påsk. Di dansa
an-da påsk.

Skånska
Folktale vid LUNDSS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

17. *Yngve Sjögren*
Bergslagsmuseum
2268 Härnösand

Trettedagsstjärnan.

Menn trettedan jick di me stjarnan. Di har vad många
gånga inge te vaurt. Di sjong rätt bra. Di kom tillit åmm mar-
nana å sent åmm kvällana. Di hade tänt i stjarnan. Där va papor
udanpo å lyse inge i. Di tre vise mannen va åppritada po de där
pappored. Di hade sina lyckynskningor i den däre sången. Di va
vanlitvis här ude ifrau stan, ifrau Long. Så fick di jus å sannnt
dära. Di fick jarna jus, får di tytte di va välkomna. Di fick
brännevin å mad å allt sådant, menn ja hörde di fylla se allri,
å di åppträdde schangtilt. Di for åstá långa väja. Di va tvau i
sällskáb; ja tror nán gång va där tre. Når barn sau di komme
stjarnan, så skolle di springa bagette å lyss. Stjarnan va så
här stor, så va där snudor, å så va där bildor: Jongfru Maria å
di vise mannen å Häródes. Så va di maulada. Jo denn va rätt
stor, dendäre. Å såmm hann sjång, så sto hann å tå po di däre
taggana, så stjarnan jick ront.

18.

2268

Trettondagsstjärnan. (forts.)

Ente så långt härifrau, i Tängelsaus, där va en di kalla Trettondags-
stjärnan.
Röe-Pär. Denn hann jick omkring me stjarnan. Hann va röháurad
å sådant, så sa dy de va Röe-Pär ifrau Tängelsaus.

Di ynska dåmm en go helj å sådant. "Husfáðor, husmóðor, vare
glada till sinns" minns ja där sto.

2268/9.

LUNDAS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Majsjungning.

Å fäste maj då jick di åsse å sjång å satte gröna kvista
övor ingångs-dören. Di däre majsångorna fortsatte di här me
länge. Ette va ja vill minnas, så va där au-båda tjönen, men di
va mest manlia. Di fick ägg å allt möjelit. Så skolle di ha en
fest dan därpå.

Maj-
sjungning.

De skolle va så de skolle räcknas te fäste maj, men de va po
natten. Di vänta på di skolle komma, så di hade reda po dämm. Di
hörde övor så många såmm di konne. De skolle va en hedor att di
komm. De skolle va liasåmm en hedor me de besöked åsse. Di stäm-
de i allmänt. Den däre visan komm aur ette aur. Di konne maj-
visan allmänt. Ja ved di sjong: "Vi sätter maj i ert tak". -
Ella så hörde mann näck po sådant. Sin ja ble en tie, tål aur, sin
tror ja ente di jick ikring. De e styvt sjutti aur sin.

Där va inged ställe, utan di fick. Va där nåd sådära vrångt, så
jick di ente did.

Midsommarfesten i Rövarekulan.

Di skolle spela å dansa omkring majstången. Ella skolle Midsommar.
di te nån skogsmark. Te Rövarekulan. Ja va där såmm paug. Där
va så skönt i Rövarekulan i greve Dela Gárdis tid. Där va
springvann å gånga å itt barkahus. Så dansa di näre i själva
dalen. Där va majstång. Springvanned de jick en fira alna
höjt. Så va där nån såmm sa: Här kommor greve Dela Gardi!
Så va där nån såmm tacka, får de greven va så vänli så hann
åapplåt plassen. Så tå greven hatten au, så re hann ijenn.
Pontus dela Gardi. Å den däre greven va en möed hyggeli kar.

De va bara sådära missåmmar. Då skolle nästan alla did.
Di dansa po gräsed. Nu e där fina banor å såddent. Då hade di
vanlia spelemän bara. Te disse häre bon-dansorna va där bara
en, menn här va tvau. Där komm en gruveli hob männischor. Di
dansa vals å pålka å masyrka. Där tror ja ente di dansa kadrill
de ja minns, menn de skolle di alltid ha po dansorna här.

Rövarekulan: den med bokskog bevuxna dalgången kring Brå-ån
i Gudmuntors s:n.

N

2268 l.

LUND S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Midsommarfesten i Rövarekulan. (forts.)

(Menn pålkska de de den mest ansträngane dansen ja har Midsommar.
sitt,menn kadrillen va den nättaste).

De va fritt. Menn di få app spelemanspånga. Så fick di
ji,sämm hade lyst. Nån ga en tjugefemm-öring å nån en tie-
öring. Där va många hundra männischor. Så ville di ji nåd,
så ble där näck avlöning te spelemänner.

Majstången kom näck allri te å stau mer än precis denn
dan. Sin så va där ente dans.

R

2268 22.

LUOGS UNIVERSITETS
FOLKMÄRKNESARKIV

När Hurva lydde under Skarhult.

Här ha di jort hoveri te Skarholt. De va långt för min Hoveria-
tid di jore hoveri. Di ble komdérada ifrau Skarholt. Di hade arbete.
sina skifte då; di skolle di hogga å hösta å tjöra ing å tjöra
jössel. Där va lafod å spektör, såmm jick å ärna. Å där skolle
tvau gau ifrau byen värs én vicka - di skolle gau å vöjta å
bära ud jysselen po en bärebor. Å di skolle hogga bränne, å di
skolle tåska. Så ble där båad en tropp. Där va tjugefira mann
po logan, såmm skolle tåska. Så va där tvau, såmm skolle lägga
framm po bægge sior. Så va där en sats, såmm välte au galed. Så
jick där tvau me riva, en ve var sia, å skolle jämna -d. Där va
en såmm skolle gau å hålla reda, så di skolle tåska rent.

Vanlitvis så for di frå himmed ve firatiden. Så komm di
himm ve sextiden (alltså på kvällen). Då när di slo i mårna,
då for di astá, så di bärja så fort di konne. Då skolle di tosa,
så di ville va varst alla. Så skreg di: "Va ente får rädd åmm
poggorna."

Hurva frigöres ifrån Skarhult.

Kal Johánn hade Skarholt. Så sålde hann ed te Pugatage i Carl XIV
Tjöppenhamn. Så Julius Sverin å greve Rävenklo, di tjöppte-d. Johan
Nu delte di tvau gossed, så Pugerop fick Horva å Böstabta, menn
så komm där en del å höra te Skarholt. Så såldes Horva te säljer
bönnorna. Å Hällemby å Horva fick betala tjöpeskillingen te Skarhult.
Pugerop. De skolle betalas i danska spésche-dalra. Far hann
ga tjuget tusen dalor (3500 kr.) Ja mings när far skolle be-
tala den förste tärminen. Hann hade knöded pängana i en handúg
ella sarvett. Tvau gånga po aured skolle di betala räntepänga.
Här ble mätning - denn va po femtiitt, å färtinie fick var å
en sitt va di skolle ha. Så slutlien sögte di hybetek.

Carl XIV
Johan
säljer
Skarhult.

Hurva
friköpes.

Efter Carl XIV Johans död såldes Skarhults gods till handels-
huset Puggaard i Köpenhamn. Kort därefter köptes det av baron v.
Schwerin och greve Reventlow (uttalas av allmogen Rävenklo). De
delade godset, så att baron Schwerin fick den västra delen med
Skarhult som huvudgård och greve Reventlow den östra med Pugerup
som huvudgård. Ifrån Pugerup såldes Hurva by till de där bosatta
bönderna. - Upptecknarens anm.

R

24. 2268

JÖRNLÄNS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Hurva fälad.

Di drev kreaturen åpp po fäladen. Där va en elleva hondra
tynnelánn. Di jick där får sammaren. Där va stängsel. Å te den
fåste maj skolle di gå ikring å laga järsgåren å såddent.

Di hade var sina märke. Änna te jäss, så hade di sina märke.
Di klipptes i simm-täuen. Å svin å koer di hade märke i örnen.
Så när Horva ble sålt, så va de meningen di skolle böjt en
plattgaur där. Menn de va får drygt å odla. Sin ble de skiftad
å sålt.

Hurva fälad, som var gemensam betesmark för hela byn, upptog
sydöstra delen av Hurva ägor. När Hurva såldes ifrån Skarhult,
var det meningen att här skulle byggas en s.k. plattgård (stor
utgård) men detta blev aldrig verkställt, som ovan är nämnt. I
stället blev fäladen såld i mindre lotter, som uppodlades och be-
byggdes av bönder. Av invånarna i Hurva by kallades dessa för
"fälas-boa", men denna benämning blev icke omtyckt.

25.

2268

LUNDSS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

8/

Byalaget i Hurva.

Där lå stena utanåmm tjärregåren (där e tjärregåren ud-
vidgad nu; där va rekti mur omkring, tätt ve tjärkan). Di lau
i en ronning. Där skolle så kallad byamänner seda po var sin.

Byalaget
i Hurva.

Byamännens
samlingsplats.

Här e itt horn inú di kallar får byahorn. Där jick allri Byahornet.
nân årdor, utan va de nânning, så va de te å tuda i horned. Å
dröjde di en timme, så skolle di plikta itt stob brännevin ellor Samman-
trettisju öre. Dedära skolle ållormannen ha åmm-hann. Ble di
fårsénada å hade laglit fårfäll, så va di fria, men så sannt di
va himma, så skolle di komma.

Di kalla den får byamännens samlingsplass. Inge mitt i där Byamännens
samlingsplats. va en sten te ållormannen. Där va näck en tie, tål stycken. Di
va rätt stora, de jick näck ann å seda å vila po dämm.

Så snart såmm ad'én bårja å skolle hogga gräs, så blåstes Gräshöst.
där. Så skolle di överlägga. Å lia dant me sådd å höst; så
skolle di se åmm säen va mogen, så fick di onnorhanla åmm de.

m. m.

9
26.

2268 LUNDUNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Å ållormannen skolle skaffa itt fad tjära. Så skolle di Tjära
dela denn. Di hade ingen án vangnsmärja. Så ble där tudad, när
tjäran va kommen. Där va jynga, såmm tjörde omkring me tjäran.

Ve illsvåda så skolle di tuda. Så skolle di ha brannhága Eldsvåda.
mä se. Så skolle di gau omkring å se i skorsténa.

Å när där skolle släppas kreaturen po bede, så blåstes där
i de dära horned.

Så e här itt soldattårp såmm e ud-arrenderad; di arrendo-
pängana ska delas ud. I allt e där tie å itt halt tynnelånn
såmm e udarrenderada (Nämligen av byens samfällida ägor), å di
arrendopängana ska delas ud, Å grustäkten å lertäkten e udar-
renderada. Å de arrendod ska tas åpp.

Å den fåste maj hade di alltid majfest. Så va där åmmbýte
po ållormann. De har di inú vart aur den fåste maj. De e hos
denn, såmm avgår. Menn här e de så stälilt, så nommor åtta å tie

Brannháge, brandhake, redskap varmed man drar ut lösure ur
brinnande hus.

Arrende fr.
byns sam-
fälligheter.

Aldermans-
gille 1 maj.

3
27. 2268 LUNDs UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

e ente mä po di däre ållormans-jillen. Di faur pängana men bler Åldermans-
ente anmódada å komma po festen. Åtta å tie di e ente närvárande
po den gronn,ad di vill ente själv bjuda. Men di e berättiada i
delningen au va där ingkommor i arréndo.

De e ente mer än itt aur di innehar den där befattningen.
Sådana jille kann gå lös po minst tre,fira hondra kronor. Där e
tjugetvau såmm tillhör,men i aur va där ing imod femti. Där va
flere så kallad hedors-jästor.

Vanlitvis kommor di två eller tre, senast tre vanlitvis. Å
alla arrendatöror ska infria sina arrendo i fårväg. Så jör di
åpp affärorna å ropar åpp var å en.

Di faur möed fint,så di kann ente ställa åpp itt bröllop fi-
nare. Möed fin supé. Spedekaga å tåddi.

Nu den siste gången så va ja bjuden did - skönt ja ente längor
har mä -ed å jöra,men de va po de ställed ja hade hatt,ja va så
kallad hedors-jäst. Där va en femti pärsonor,där va goa vänner te

4
2268 LUNDSS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

di andre, såmm va ingbjudna. Där va nân hoggare te å syppa. Där Äldermans-
gille.
va en tie styckor, såmm tå vars tie jäga.

Sin, när där blir räcknad, så kommor fåddiglasen. Så sättor di se
te å spela kårt. Vi va många bor. Nân spela priffe. Ja va mä i
priffelaged. Å nân spela "tjugeitt" å "jorden ront"; de e stygga
spel.

Når den ene nu avgáur, så tar den andre imod horn å lauda. Nu
går där skriftli årdor omkring.

Å när de e snöskötning, så väljes där särskilt, såmm ska stau Snö-
får ded. Därest di ente sködor ded, så bler di åtalada å faur böta. skötning.
Nu e här tvau snöfogda, så gaur de meed hastiare di faur väjen klar.
Di väljes antingen po ållormans-jilled ellor åsse po kommunalstäm-
man i oktobor. Nu po senare aur har de vad po oktobor-stämma.

29.

2268

LANDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Fjärdingsmans-sysslan.

Å fjäringsmansyslan denn jick åsse po skifte. De övorfördes Fjärdings-
mans-
ifrau en å te en án. De va itt ella tvau aur di hade-d. sysslan.

(Var sysslan avlönad?) - De va den ente, udan den jick ikring.

Menn de har existerad me avlöningen i ja kann jarna si femti aur.

Di ble ingvalda po en stämma. Å konne di ente skriva, så ble di
ente ann-tana au länsmannen.

Hann skolle skaffa ingkvartering å va närvárande ve krud-
transpårtor å vägsýnor. Å ve ingkvarteringer så skolle hann ji
till tjänna här många manskáp där skolle te ded å ded ställed.
Kronebarjana di maschéra änna ifrau Smaulann. Å fjäringsmännen
föllde befälhavaren å ga beské po bynamnen.

2268

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

30.

Nils Svensson,

Hurva.

F.d. lantbrukaren Nils Svensson i Hurva är född 1847 å Hurva
n:r 3. Fadern hette Sven Nilsson. Själv har Nils Svensson i många
år brukat fädernegården men bor nu i närheten av Hurva järnvägs-
station. Han har aldrig varit gift.

Det var kantor Alfred Persson i Hurva, som förmedlade bekant-
skapen med Nils Svensson, och det är alltså dennes förtjänst att
jag lärde känna en så förträfflig sagesman, som är en av dem, som
upptecknaren med särskild tacksamhet vill minnas.

Genom Hurva by framgår den gamla landsvägen till Hörby och
Stockholm, den s.k. "kroneväjen". Nils Svensson hade åtskilligt att
berätta om den forna landsvägstrafiken - före tillkomsten av stäm-
banan - ävensom om marknadsresorna till Hörby och Lund.

Angående språkformen i uppteckningarna må anmärkas, att Nils
Svensson, som är ganska beläst i böcker och tidningar, icke undgått
att taga intryck av skriftspråket.

Register.

~~rd.~~ 1 D. Sägen om Rövarekulan.

4 G. "Dansk tjilla" i Hurva.

4 L Pinedalen i Gudmuntorp.

4 K. Drängars avlöning omkr. 1860.

5 Landsvägstrafiken i forna tider.

9 Marknader i Hörby och Lund m.m.

11 Tattare.

13 Kortspel.

14 N. Jul: Bakning till julen m.m.

16 Juldanser, frimåndag m.m.

15 Staffansritt.

17 Trettondagsstjärnan.

19 Majsjungning.

20 Midsommar.

R. Ur Hurva bys historia:

- 22 När Hurva lydde under Skarhult.
- 23 Hurva frigöres från Skarhult.
- 24 Hurva fälad.

25. S. Byalaget i Hurva:

- 25 Byamännens samlingsplats.
- 25 Byahornet.
- 25 Sammankomster.
- 26 Eldsvådor.
- 26 Arrende från samfälligheter
- 26 Äldermansgille.
- 28 Snöskottning.
- 29 Fjärdingsmanssysslan.